

egunekoa

Jose Manuel Urroz

(EILAS-eko kidea)

Eta euskararen kontrako erasoen aurrean zer?

Maiatzaren 25ean, irakaskuntzan lanuztera deitu genuen ELA, LAB eta EILAS sindikatuok eta Sortzen-Ikasbatuaz-ek. Orduan, aurreratu egin genuen UPNko Gobernuak prest zeukala irakaskuntzarako euskara dekretua, eta une aproposenaren zain zegoela indarrean jartzeko. Gobernuak (Nuria Iturriagagoitiaren esanetan) Dekretu horren berririk ez duela badio ere, edo PSNk (Lizarbek) ez duela 1988ko dekretua aldatzea onartuko (aho txikiarekin), errealitatea da zirriborro horretan agertzen ziren bi puntu beste bide batez ezartzeko modua bilatu dutela, irakaskuntza publikoko zenbait sindikaturekin eginiko akordioaren bitartez. Zehazki hauek dira puntuak:

-Ingelesa ezartzea hizkuntza partikular gisa; edozein hizkuntza eredutan pedagogikoki zalantzarik gabe bada atzerriko hizkuntzaren ezarpen goiztiarra (Haur Hezkuntzatik) tresna hizkuntza gisa, are eztabaidagarriagoa da D eta murgiltze ereduetan (adituek oso goiz bezala 9-10 urterekin hastea onartzen dute). Eskoletako klaustro eta kontseiluen inongo baimenik gabe (gutxienez D ereduetakoak) datorren ikasturterako 42 ikastetxetan sistema hau ezartzeko agindua emana du hezkuntza Departamendua.

-Akordio bidez ere euskara birtziklaian aldaketa nabarmenak onartu dira, dekretuaren zirriborroaren ildo bereetik. Aurrerantzean, aukera hau D edo B ereduan lanean ari diren behin betiko irakasle erdaldunek izango dute, beren lanpostua arriskuan dagoenean, gaine-

ra, beste langile guztiak eskubide hori gabe utziz. Beraz, esan genezake irakasle erdaldunen birtziklaiarenak egin duela. Bestalde, oraintsu ere, beste bi berri izan ditugu, biak zuzenean euskal irakaskuntzaren kontrakoak:

Bata, Lehen Hezkuntzako Ingurunearen Ezagupena arlorako orain arteko liburuek, euskaraz, ikasleekin eta D ereduetan erabiltzen direnek, ez dutela Gobernuaren baimenik izanen, eta dirudienez ez direla erabili ahal izango. Presaka, Espainiako 4 argitaletxeri eman die agindua beren erdarazko liburuek euskaratzeko (100 milioiko diru laguntzaz). Guztiak euskarazko liburuek Euskal Herriko ikuspuntutik eginak daudelako.

Bigarrena, ekainaren 4ko buletinean agertzen da: Lanbide Heziketako Erdi mailako zikloetatik Goi mailako zikloetara pasatu ahal izateko Nafarroako Gobernuak antolatutako zubi-ikasturte esperimentalaren araudia (baldintzak, espezialitateak, kurrikulumak...). Ikasketa hauek batxilergoaren nolabaiteko sintesia dira; badira gai komunak (Gaztelania, Atzerriko Hizkuntza, Hezkuntza Fisikoa eta Geografia-Historia) eta espezialitatekoak (Matematika, Fisika...). Kontua da datorren ikasturterako 10 ikastetxetan jartzea aurreikusten dutela, baina ez dago D eredurik, ezta euskara asinatura ere (hautazkoa bada ere), espezialitate batzuetan bigarren atzerriko hizkuntza modalitateko hautazkoa delarik. Hemendik kontuak atera zer axola dien UPNko hauei euskarak, eta derrigorrezko ikasketak euskaraz ikasi

duten ikasleen eskubideak euskaraz ikasten jarraitzeko.

Guzti honi eransten badiogu Pegenau te jaunak NUPn egin nahi duena, euskara oinarritzko edo enborrezko arloetatik erabat desagerrarazteko asmoz, edota oraintxe ere EUeri urteroko diru laguntza kendu diola, euskarazko hezkuntzak azkenaldi honetan Nafarroako Gobernuaren eskutik jaso dituen eraso izugarrien irudia osatzen da.

Azkenurrekoa izan da euskararen aldeko aldarrikapenak egitea kriminalizatze bidea hartu duela Unibertsitate Publikoak (Poliziak 80 ikasle, irakasle eta langile atxilotu eta delitua egitea leporatu die), guzti hau Unibertsitateko Errektorearen eskaerari jarraituz.

Eta honen aurrean zer? Maiatzaren 25ean Hezkuntza Departamenduaren aurrean irakasleok eginiko kontzentrazioan genion moduan, eraso instituzionaleri aurre egin behar zaie eskoletatik bertatik, irakasle, guraso eta ikasleek bat eginik, eta hezkuntza erreformako gai izarra erabiliz, «eskola autonomia» aldarrikatuz. Grafikoki esanda, «pase forala»: ingelesaren ezarpen goiztiarra baina hizkuntza gisa, eskola liburuek eskola bakoitzak aukeratzeko ahalmena aldarrikatzea, Lanbide Heziketako Erdi mailako ziklotik Goi mailako zikloetara pasatzeko ikasturtea euskaraz ere lortzea, eta irakasle ez euskaldun guztien eskubidea bermatzea birtziklatzeko.

Testua sinatzen dute baita ere Josean Azpiroz LABeko kideak, Mari Carmen Zeberio ELAkoak eta Rikardo Ederria Sortzen-Ikasbatuaz-ekoak.

zutabea

Juan Kruz Lakasta

Harrigarria

Joan den astelehenean jakin zenez, 225 kilo kalamu desagertu dira Espainiako Gobernuak Nafarroako Ordezkaritzak Imarkoainen duen biltegitik. Guardia Zibilak egunean 24 orduz zaintzen du aretoko sarrera. Atean zein leihotetan ez da bortxa aztarnarik atzeman.

Madrilgo Gobernuak ordezkarikari Jose Carlos Iribasek gertaturikoari «harrigarria» deritza. Nik ere bai. Iribasek «azaldu ezinezkoa» dela gaineratu du. Niri, aldiz, zenbait azalpen bururatu zaizkit, eta hementxe plazaratuko ditut, ordezkaria horrenbeste aztoratzen duen auzia argitzeko lagungarriak izan daitezkeelakoan.

Agian, Ahumadako Kontearen izpiritua gauero gorpuzten da Imarkoaingo biltegian, eta haxix zatitxo bat hartzen du, eta zigarrotxo horixka biltzen du, eta zupada luzeak emanez patxada ederrean erretzen du eternitatearen zama astuna zertxobait arintzeko.

Akaso, Nafarroako Unibertsitate Publikoak Euskal Adarreko ikasle bortitza gupidaga-beetako batek gorputzen zeharkaezintasunaren legea hautsi, biltegiko hormak ezer apurtzeke gurutzatu, eta laurdeneko kalamu harria bizkarreratu eta eraman du —harrijasotzailerik sendoenen modura—, meritu oneko institutu armatuko izen orbanik gabea zikintzeko xede krudelarekin.

Beharbada —eta soilik beharbada—, trikorniodun batek —edo zenbaitek— eraman du 225 kiloko fardela, uda honetako ezohiko paga zertxobait mardultzeko xedearrekin.

Datu osagarri moduan, aipatzekoa da —Iribas jaunari harrigarria irudituko bazaio ere— kaleak —eta ez nik— dagoeneko hiru garren aukeraren aldeko apustua egin duela. Kontatu didatenez, Foru Erkidegoko haxix saltzaileek salgai ona dutela adierazteko esamolde berria sortu dute: «Usaindu, itzela da, trikornio usaina dario».

seiko urrea

Emilio Lopez Adan

Ez dut ikusi, ez dut leitu, baina kontatu didate...

Kronika honen barnean, Mayor Oreja irratian, ekainaren 1ean. Galdetu zioten ea zer pentsatzen zuen galosoen askatze arin-arinaz, eta *biba Espainia eta pilotak fuera!* kanpainaren barnean zera erantzun zuen: hasteko zein ondo funtzionatzen diren instituzioak eta gero, eta sustut, Espainiako demokrazia eredugarria dela eta justizia inon ez bezalako ausarta, ministro ohiak epaitzeko eta kondenatzeko bakarria izan baita Europako erresumen artean...

Utz dezagun alde batera instituzioen funtzionamendua. Edozein erresumak baditu instituzioak eta diktadurakoak ere ibili ibiltzen dira; arazoa ez da fun-

tzionatzen diren edo ez, baizik eta zer harreman dituzten justizia eta askatasunarekin: hori galdetu zioten Oreja gorrari, eta ez zuen erantzun.

Beste erantzuna, alegia, Espainia eredu bakarra dela, hori bai ausarkeria! Egun hartan berean prentsa osoak (hemengoak behintzat) lehen orrialdean zekarren Roland Dumas-en kondanaren berri. Hemerrotekak eginez, edozeinek jakin dezake azken urteotan Frantziako beste bost ministro ohi izan direla presondegi fermura kondanatuak: Jacques Medecin 1992an, Bernard Tapie 1995ean, Alain Carignon 1996an, Jean-Michel Boucheron 1997an eta Maurice Papon 1998an.

Beharbada, Orejarentzat Frantzia betiko etsai hereditarioa da, eta horregatik ez du horien berri, baina beldur naiz Kastillako tradizio beltzenean laketzen dela: kanpoko ez ezagutu eta mespretxatu, eta burua burrusteko bakarrik erabili. Esan dezadan tradizio beltz horren salaketa ez zuela separatista batek egin, poeta espainol batek baino: gero, egia, Colliouren hil zen, erbestean eta miserian, eta frankistek haren antologietatik kendu zituzten bertso konprometituenak. Baina bakoitzari berea.

Baita Mayor Orejari ere. Seguru asko, beste astakeria franko esango du oraindik, eta berak bezala peperoen gehienek. Lekuari atxikitzeke ez dute egia edo ezagutzaren beharrik; botereak berak ematen die edozer esateko bulda, eta boterearen itzalak itotzen du erregea biluzik dela salatzeke gogo. Zorionez, Espainiak baditu idazle gorriak, Soriako frantsesaren irakasle ohi bezala: errepublikanoa zen.

kornerra

Mikel Elorza

Inbasioak

Gazteago gineneko kantua akordatu naiz egunotan: «*Mucha policía, poca diversión: un error*». Eta *error* hitza, Nafarroako Unibertsitatean jazotakoa eta batez ere nola eta zergatik jazo den ikusita, eufemismo handia da. *Estilo Liburuak*-k ez dit baimentzen mihian dabilkidan hitza papere-ratzea. Baina nahitaez hitz gogorra larritasunari zakarkeria eransten dioten erabakien aurrean. Oso modu egokia, arazoak konpontzeko, makilarena. Hemen edo Italian. Han txirrindulariek jasan dute polizien *inbasioa*. Jakin nahiko nuke, pistola eskuan hoteletan ibili ziren agenteenak irakurritu, egin ote dieten poliziei hematokrito tasaren analisia. Aise gaindituko dute Pantaniren marka. Eta Virenqueren EPO umekeria hauen bixigarrien aldamenean. Poliziak igortzen dituztenek ez dute deus hartu beharrik: txikitzen erori ziren pertzan. Italian eta Nafarroan.